

دفع بهداشتی زباله و فضولات حیوانی در روستا

افراد جامعه باید بدین باور برسند که علاوه بر رعایت موازین بهداشت فردی ملزم به حفظ بهداشت محیط پیرامون خود هستند، زیرا در صورت عدم رعایت این موضوع سلامت آنها و بهداشت سایر افراد جامعه به مخاطره خواهد افتاد. یکی از موارد مهم در زمینه حفظ و ارتقای سلامت افراد جامعه، جمع آوری، انتقال و دفع صحیح و بهداشتی زباله می باشد.

در برخی روستاها جمع آوری فضولات حیوانی به شیوه های غیربهداشتی انجام میگیرد. تلنبار فضولات حیوانی در خانه ها و معابر سطح روستا علاوه بر ایجاد منظره زشت و ایجاد بوی نامطلوب، محل مناسبی را برای رشد و نمو حشرات از جمله مگس فراهم می آورد. از سوی دیگر، آلودگی آبهای سطحی و زیرزمینی بویژه در هنگام وقوع بارندگی و سیل، از عواقب جمع آوری و نگهداری غیربهداشتی فضولات حیوانی است. افراد خانواده بویژه کودکان در اثر مواجهه با فضولات حیوانی در معابر و خانه ها (در صورت نزدیکی محل نگهداری دام با محل زندگی افراد خانواده)، در معرض انواع بیماریهای عفونی، پوستی و انگلی قرار می گیرند. لذا با توجه به وضعیت جغرافیایی منطقه و در نظر گرفتن وضعیت اقتصادی ساکنین آن طرح جمع آوری - انتقال و دفن بهداشتی زباله می تواند به مرحله اجرا گذاشته شود.

پیشنهاد می شود با تشکیل شورای بهداشت روستا و جلب مشارکت مردم روستا و یا روستاهای همجوار، بخشداریها، جهادکشاورزی و مرکز بهداشت جمع آوری زباله به دو صورت به مرحله اجرا گذاشته شود.

مدیریت اجرایی کلیه پسماندها غیر از صنعتی و ویژه در روستا طبق ماده 7 قانون مدیریت پسماند بر عهده دهیاری ها می باشد.

- باید دهیاری به همراه شورای اسلامی روستا و بخشداری منطقه با همفکری و کمک همدیگر یک ساز و کار مناسب و سازگار با شرایط منطقه اقدام به برنامه ریزی جهت جمع آوری و دفع زباله و فضولات در روستا نمایند که البته هر منطقه شرایط و برنامه ریزی خاص خود را می طلبد.

- بهتر است که طرح جمع آوری و دفع زباله با واگذاری به پیمانکار و با نظارت دهیاری و همکاری شورای اسلامی و بخشداری داده شود و با توجه به وضعیت موجود در روستاها با استفاده از چرخ دستی، گاری حمل با چهارپا، گاری موتوری، یدک کش همراه تراکتور، وسیله نقلیه موتوری مناسب (نیسان کمپرسی) و ماهیانه هزینه ای بابت دفع پسماند از مردم اخذ گردد.

- میزان زباله تولیدی در روستا 500 گرم گزارش شده است (کتاب عبدلی 1374)

- بهتر است زباله روزانه و در ساعتی مشخص زباله ها جمع آوری و تخلیه گردد اما در روستا حتی الامکان باید یکروز در میان جمع آوری گردند

- زباله میتواند به صورت خانه به خانه از درب منازل (که البته این طرح متضمن نیروی بیشتر و هزینه بیشتر می باشد) جمع آوری و یا از سطل های زباله با حجم مناسب (100 لیتری) در نقاط مناسب در هر کوچه و خیابان نصب شوند. که البته با فاصله مناسب از منازل و سهولت دسترسی به آن باشد.

- حتی‌المقدور باید از ایجاد جایگاه موقت در سطح شهر یا روستا خودداری شود سطل زباله نگهداری موقت باید در سطحی بالاتر از سطح زمین بر روی سکوی بتنی به ارتفاع حداقل 20 سانتیمتر و یا پایه های فلزی 1 متری نصب شوند. در ضمن تمامی سطل های زباله باید درب فلزی باشد.

ویژگیهای محل مناسب برای نگهداری فضولات حیوانی:

تلنبار نمودن فضولات حیوانی و زباله خانگی در معابر عمومی ممنوع و طبق قانون مجازات اسلامی ماده 688 تهدید علیه بهداشت عمومی بوده و جرم محسوب می شود.

- فاصله مناسب از روستا:

محل مناسب در طویل در برای فضولات در نظر گرفته شود که شامل چهار دیواری بهمراه سقف با یک درب که البته کاملاً مسدود نباشد و مسیر عبور هوا و نور را داشته باشد و بعد از تلنبار کردن به زمین های کشاورزی و یا به فاصله حدود 700 تا 1000 متر از آخرین خانه روستا برده شوند.

- و یا تلنبار کردن در تریلر و سپس تخلیه در فاصله یاد شده.

- دوره مناسب جمع آوری

در صورتی که یک روز در میان جمع آوری شوند سطل زباله 30 لیتری برای خانواده 5 نفره و در صورتی که هر روز جمع آوری شوند 15 تا 20 لیتری کفایت می کند.

- وسیله مناسب جمع آوری:

ظروف عمومی برای روستاهایی که درآمد کم و امکان تردد نباشد مناسب است. چرخ دستی، گاری حمل با چهارپا، گاری موتوری، یدک کش همراه تراکتور، وسیله نقلیه موتوری مناسب

- حصار کشی اطراف :

حصار اطراف می تواند 1 تا 2 متر باشد تا از پزاکندگی و هجوم حیوانات و دسترسی افراد جلوگیری شود.

- واقع نشدن در مسیر سیلابها

- واقع نشدن در مسیر بادهای غالب منطقه

- دور بودن از منابع آب و رودخانه ها:

حداقل فاصله با منابع آب 70 تا 90 متر باید باشد.

- ایجاد کف غیر قابل نفوذ (ترجیحا بتونی)

- داشتن سقف غیر قابل نفوذ در مقابل آب :

در صورتی که فضولات حیوانی کم باشند امکان احداث سقف وجود دارد ولی برای زباله های مسکونی نیاز به احداث سقف نمی باشد.

- انجام نظافت دوره ای :

انجام نظافت دوره ای روستا و همچنین اطراف محل دفع زباله بوسیله پاکبان که از طرف دهیار پامور شده است.

- جلوگیری از ایجاد شرایط بیهواری در توده انباشته شده

محل دفع زباله :

روشهای دفع زباله در روستا:

1- تلنبار کردن

2- سوزاندن

3- دفن کردن

روش جمع آوری بهداشتی فضولات:

گودالی به عمق یک متر و با عرض مناسب 2 تا 3 متر حفر نموده و فضولات را داخل آن منتقل نموده و در پایان با نیم متر خاک روی آن را می پوشانند. پس از 6 ماه می توان به عنوان کود از آن استفاده کرد.

4- تهیه کمپوست

(کلیه مزایا، معایب و شرایط فوق در کتاب زباله و دفع بهداشتی آن قاسمعلی عمرانی به صورت کامل توضیح داده شده اند)

*تعیین جایگاه در صورتی که وسیله جمع آوری و حمل و نقل عمومی در دسترس نباشد ایجاد جایگاه های متعدد در اطاف روستا به فاصله مناسب.

* فاصله محل دفن از روستا بهتر است حدود 2.5 تا 3 کیلومتر باشد.

* حداقل فاصله از راههای ارتباطی باید 250 متر باشد.

* حداقل فاصله کف محل دفن از سطح ایستابی 10 متر و حداقل افقی 300 متر باید باشد.

* حداکثر فاصله ظروف از منازل روستایی 50 تا 75 متر باشد.

* برنامه زمانی و نحوه جمع آوری توسط شورای اسلامی روستا تدوین و به اطلاع عموم خواهد رسید.

* بهترین روش دفع زباله و فضولات حیوانی در روستا کمپوست نمودن آنهاست.

* منازلی با حدود 1 تا 4 گاو یک جایگاه کمپوست کافی است. (عمرانی)

* در پایان لازم به ذکر است پیشنهاد می شود برای روستاهایی که دارای تعداد زیاد دام می باشند اقدام به احداث سیلوی کود نمایند.

* سیلوی کود :

به این صورت که دامدارن کود خود را در فصلی که بدان نیاز ندارند به سیلو تحویل داده و در زمانی که نیاز به کود داشته باشند به همان اندازه کود به آنها تحویل داده می شود و کسانی هم که به کود نیاز ندارند به افرادی که نیاز دارند می فروشند.

سیلو در مکانی دور از روستا و با شرایط بهداشتی و می تواند بین دو یا چند روستا مشترک باشد. در ضمن اجرای سیلوی کود نیازمند همکاری بین بخشی بین جهاد کشاورزی، بخشرداری و مرکز بهداشت می باشد. خوشبختانه این طرح در برخی از روستاهای شوشتر اجرا شده است.

اثرات فضولات حیوانی در صورت مدیریت نامناسب

- 1) اثرات بهداشتی در اثر تماس مستقیم با فضولات (شیوع بیماریهای میکربی، ویروسی و انگلی)
- 2) اثرات بهداشتی در اثر تکثیر حشرات، حیوانات موذی و ولگرد
- 3) اثرات زیست محیطی (آلودگی آبهای سطحی و زیر زمینی، خاک و هوا)
- 4) اثرات اجتماعی (ایجاد کدورت و نارضایتی بین همسایگان و ساکنین روستا، ایجاد منظره زشت در روستا و ...)
- 5) اقتصادی (صرف هزینه برای بهبود بیماریها، از دست دادن توانایی انجام کارهای روزمره و ...)

* بنابراین اهالی روستا برای سالمسازی محیط روستا از فضولات حیوانی باید:

- 1) محل نگهداری دام و طیور را از محل زندگی خود جدا نماید.
- 2) فضولات حیوانی خود را در محلهای تعیین شده و دور از محل زندگی نگهداری نماید.

3) فضولات حیوانی را در محل مناسب و در لایه های نازک پهن و خشک نمایند.

4) فضولات حیوانی را در سریعترین زمان ممکن با وسایل مناسب که موجب پخش آلودگی در محیط روستا نگردد، به محل نگهداری در خارج از روستا حمل نمایند.

5) به توصیه های مسئولین خانه بهداشت عمل نمایند.